

GEZELİM
ÖRELİM

#01 MAYIS

UNESCO DÜNYA KÜLTÜR MİRASI LİSTESİ

EDİTÖR
YİĞİT BİROL
BAŞ

**GENEL YAYIN
YÖNETMENİ**

TOLGA
CAMBAL

**GRAFİK
TASARIMCISI**

MEHMET AKİF
AYDOĞAN

@LİNYİTSOMA

SOMA LİNYİT
ANADOLU
LİSESİ

ÖNSÖZ

Bu projede UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası listesinde yer alan Türkiye'deki koruma altına alınan tarihi yerlerin tespiti yapılarak bu tarihi yerlerin tanıtımı amaçlandı.

Belirlenen tarihi yerlerin tanıtımını yaparak yerli ve yabancı turistlerin ilgilerini çekmek amaçlarımız arasındadır.

Böylece kültür mirasımız olan bu bölgelere daha çok turist çekmiş olunacaktır. İlkçağlardan günümüze kadar ulaşmış Anadolu'da varlık gösteren toplumların kültürel faaliyetlerini tanıtarak milli ve manevi değerlerimize sahip çıkmak, bunların kıymetini bilen, bunlar hakkında bilgi sahibi olan, nesillerin yetiştirilmesine katkı sağlamak hedefindeyiz. Bunu yapmamızdaki bir diğer etken de Anadolu'nun jeopolitik önemini arttıran bu değerlere sahip çıkılmasını sağlamaktır.

Anadolu'nun çok eski dönemlerden itibaren yerleşim alanı olduğunu Dünya Kültür ve Medeniyetinin gelişimine katkı sağladığını ispatlamak istedik.

Bu projede bize çok yardımda bulunan Öğretmenlerimiz Refiye Kurt, Muhammet Deniz, Efecan Çetin ve Soma Linyit Anadolu Lisesine teşekkürlerimizi sunarız.

İÇİNDEKİLER

- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir) - 1985
- Divriği Ulu Camii ve Külliyesi (Sivas) - 1985
- Nemrut Dağı (Adıyaman) - 1987
- Ksanthos Letoon (Muğla) - 1988
- Safranbolu Evleri (Karabük) - 1994
- Pamukkale - Hierapolis (Denizli) - 1998
- Troia Antik Kenti (Çanakkale) - 1998
- Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne) - 2011
- Çatalhöyük Neolitik Kenti (Konya) - 2012
- Cumalıkızık Evleri (Bursa) - 2014
- Bergama Antik Kenti (İzmir) - 2014
- Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri (Diyarbakır) - 2015
- Ephesos (İzmir) - 2015
- Ani Harabeleri (Kars) - 2016
- Göbeklitepe (Şanlıurfa) - 2018

GÖREME MİLLİ PARKI VE KAPADOKYA

Göreme Milli Parkı ve Kapadokya'nın Peribacaları, yüzyıllardır insanın kullandığı ve değiştirdiği, insan etkileşimini ve yerleşimini çarpıcı doğal arazilerle birleştiren bir uyum peyzajıdır. Milli Park Orta Anadolu'nun Hasan Dağı-Erciyes Dağı volkanik bölgesinde kalmaktadır. Saha; platolar, ovalar, küçük dağ bitkileri, yüksek tepeler, alüvyonla dolmuş dere ve ırmak vadileri, drenaj havzaları ve erozyonlu dik yamaçlı vadilerde birbirinden ayrılan yüksek düzlüklerden oluşmuştur. Erciyes ve Hasan Dağı'nın büyük volkanik konileri, kuzeyden Kızılırmak Vadisinin bir kısmı, bazıları bazaltla kaplı aşınmış tüf yatakları araziye hakim özelliktedir. Alan; volkanik tüften oluşmuş ilgi çekici manzara yapısı içerisinde Bizans Kilise mimarisi ve dinsel sanat tarihinden önemli bir devri sergilemektedir. Bölgenin özelliklerinden dolayı burada yaşayanlar savaşların etkilerinden, merkezi idarenin otoritesinden uzak kalmayı başarmışlardır. Göreme Milli Parkı tüften oluşmuş ilgi çekici manzara yapısı içerisinde Bizans Kilise mimarisi ve Hristiyan tarihinden önemli bir devri sergilemektedir. Göreme'nin eşsiz jeomorfolojik oluşumu, estetik manzara yapısının görsel değeri ile tarihi ve etnolojik yapısı milli parkın kaynak zenginliğinin ana başlıkları sayılabilir.

Coğrafi yapının getirisi olarak bölgede tüf kayaları arasında yaşayan, yöre halkının "kaya kertişi" adını verdiği Avrupa'nın ikinci büyük kertenkelesi (Agama Stellio) ve bir gece hayvanı olarak tanınan, aslında çöllerde yaşayan Arap Tavşanı bu bölgeye özgü hayvanlar arasında yer almakta. Daha önce vadi içlerine oyularak yapılan barınakların Hristiyanlığın ilk dönemlerinde peribacaları ile kaplı diğer alanlarda yaygınlaştığı Göreme Milli Parkı'nda çok sayıda kayadan oyma tarihi kilise, şapel, manastır ve yaşam alanları bulunuyor.

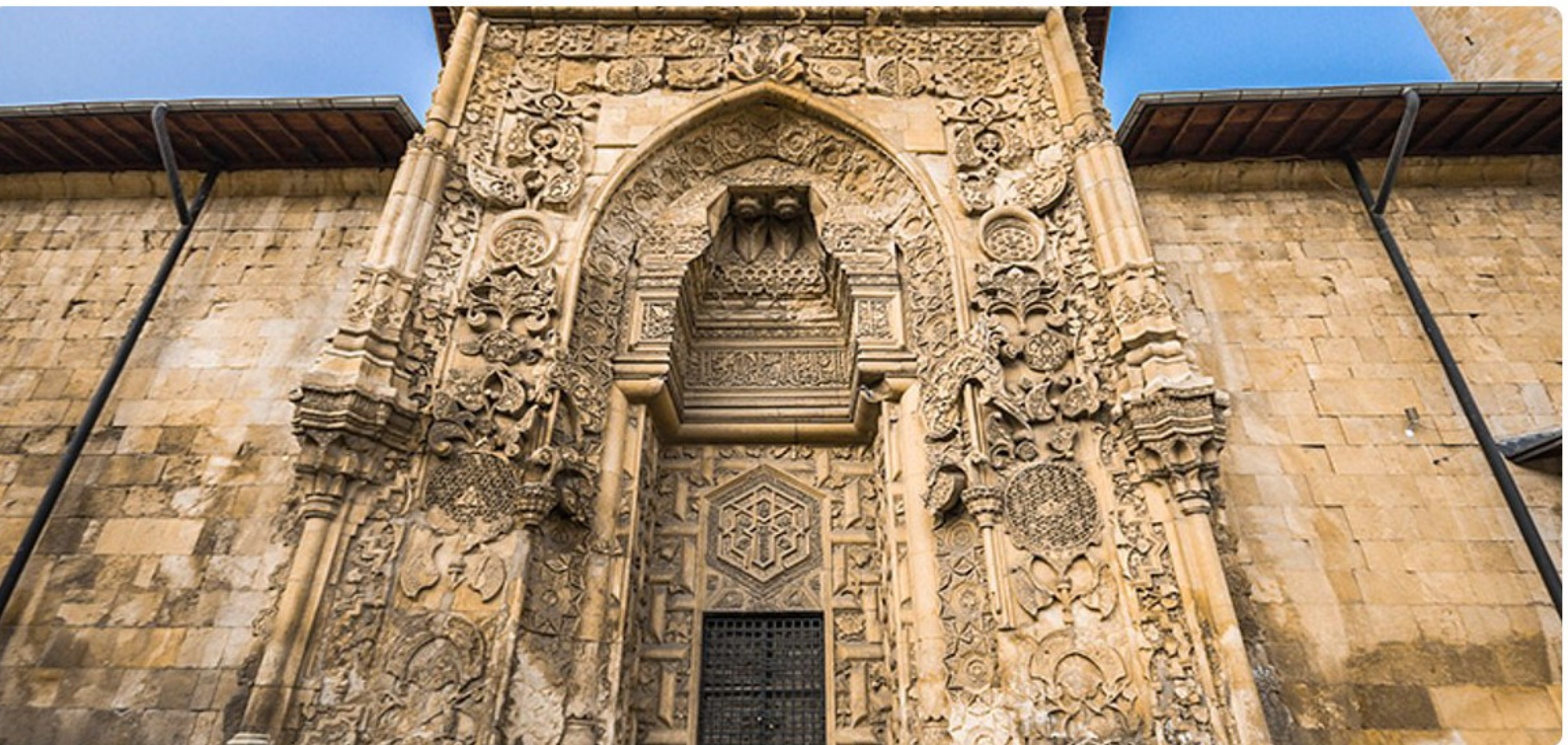
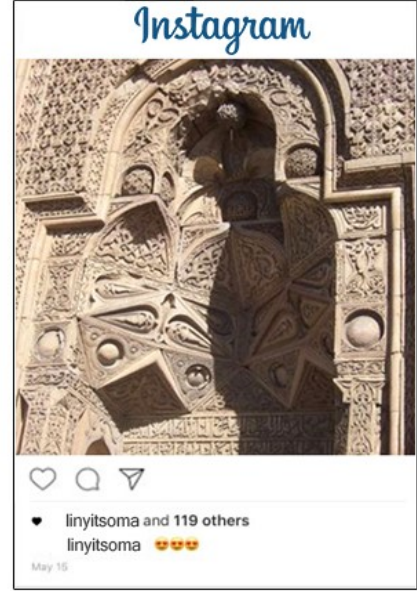

DİVRİĞİ ULU CAMİİ VE KÜLLİYESİ

Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası olarak bilinen bu yapı topluluğu; cami, darüşşifa ve türbeden meydana gelen bir külliye'dir. Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı Mengücek Beyliği döneminde inşa edilmiştir. Ulu Cami, Süleyman Şah'ın oğlu Ahmet Şah tarafından; Darüşşifa ise eşi Melike Turan Melek tarafından yaptırılmıştır. 1228 yılında başlanıp 1243 tarihinde tamamlanan yapı kompleksinin Baş Mimarı Muğis oğlu Ahlatlı Hürrem Şah'tır. Başta kapılar ve sütunlar olmak üzere, külliye'nin bir çok yerinde bulunan, Ahlatlı ve Tiflisli ustaların ellerinden çıkan, taş işçiliğinin en nadide ve en ince örneklerini yansıtan harikulade motifler tüm dünyanın ilgi ve dikkatini çekmektedir. Bu eseri farklı ve özgün kılan bir diğer özellik de uzaktan bakıldığında simetrik olduğu düşünülen, fakat özünde asimetric olan bezemelerde yer alan on binlerce farklı varlıkların muhteşem bir ahenk ve denge içerisinde olduklarının taşa nakşedilerek gözler önüne serilmesidir. Mimari üslubu, süsleme ve örtü sistemlerinin dengeli ve uyumlu tasarımıyla önem kazanan bu şaheser, dünyada, görülmeye değer eserler listesinin başında yer almaktadır.

Ulu Camii,
Süleyman Şah'ın
oğlu Ahmet Şah
tarafından Darüşşifa ise
eşi Melike Turan Melek
tarafından yaptırılmıştır.
Yapımı 15 yıl
sürmüştür

Bu büyüleyici eseri anlatmaya sözlerin yetersiz kalacağını Evliya Çelebi yüzyıllar önce şöyle ifade etmiştir: "Methinde diller kısır, kalem kırıktır". Görenleri kendisine hayran bırakan bu muhteşem abide eser, sanat tarihçileri tarafından "Divriği mucizesi", "Anadolu'nun Elhamrası" gibi ifadelerle tanımlanmıştır. 1985 yılında UNESCO tarafından "Dünya Kültür Mirası Listesi'ne" alınan İslam mimarisinin bu başyapıtı, aynı zamanda T.C. Cumhurbaşkanlığı makamının koruması altındadır.

GÜNEŞİN DOĞUŞUNUN VE BATIŞININ İZLENDİĞİ EN GÜZEL YER

NEMRUT DAĞI

Adıyaman il sınırları içerisinde bulunan 2150 metre yüksekliğindeki Nemrut Dağı, 1987 yılında UNESCO Dünya Mirasları Listesi'ne girmiş. Nemrut Dağı'nı bu kadar değerli yapan; üzerinde bulunan antik mezar, anıtsal heykeller, mimari kalıntılar ve benzersiz manzarasıdır. Eski çağlarda dağın yamaçlarında hükümdarlık yapmış olan Kommagene Kralı I. Antiochos tanrılara ve atalarına minnettarlığını göstermek için Helenistik Dönemin en görkemli kalıntılarını burada bırakmış.

Nemrut Dağı, Adıyaman'ın Kahta ilçesinin Karadut Köyü'nde, dünyanın sekizinci harikası olarak tanınan, tepesinde küçük kırma taşların yığılmasıyla oluşturulmuş konik bir tümülüsün bulunduğu, 2.150 m. yüksekliği, 10 metreyi bulan heykelleri ve metrelerce uzunluktaki kitabeleri ile UNESCO Dünya Kültür Mirasın'da yer almaktadır.

Nemrut Dağı Türkiye'nin dünyaca ünlü tarihi yerlerinden biri. Bölgede hükümdarlık yapmış Kommagene Kralı I. Antiochos'un tanrılara ve atalarına minnettarlığını göstermek için yaptırdığı mezar ve heykeller Nemrut Dağı'nın bugünkü görüntüsünü oluşturuyor. Elleri olmayan, kireç taşı bloklarından yapılmış dev başlardan oluşan anıt heykellerin güneşin batışı ve doğuşu ile birleştiği muhteşem manzaralara tanık olmak isteyem dünyanın birçok ülkesinden turist Nemrut'a geliyor. Helenistik Dönemin en görkemli kalıntılarında biri olan anıtsal heykeller doğu, batı ve kuzey teraslarına yayılan bir rota izliyor. Bu rotanın oluşumunda ise doğunun kutsal sayılması temeli yatıyor. Bu nedenle en önemli heykel ve mimari kalıntılar doğu tarafında yer alıyor. Nemrut'u orijinal kılan bu heykellerin yüksekliği 8 ile 10 metreyi bulurken, varlığı bilinen kral mezarının yeri ise hala keşfedilmemiş değil.

KSANTHOS LETOON KİTABELERİ

KSANTHOS LETOON

Tarihi MÖ 3000'lere kadar uzanan Ksanthos'un, Antik Çağ'da Likya'nın en büyük idari merkezi ve başkenti olduğu bilinmektedir. Ksanthos ile birlikte 1988 yılında UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne dahil olan Letoon ise bu dönemin en önemli dini merkezlerinden biridir. Ksanthos ve Letoon içerdikleri arkeolojik değerler açısından dünya mirasının önemli öğeleridir. Aralarında yaklaşık 4 kilometrelik bir mesafe bulunan yerleşimlerde, Likya dilindeki en uzun ve önemli metinlerin görülebileceği taş yazıtlar yer almaktadır.

Tarihte bilinen ilk demokratik birlik olan Likya Birliği'nin günümüze kadar ayakta kalmış önemli antik kentlerinden olan Ksanthos ve Letoon, Likya'nın idari ve dini merkezi olmuşlardır. Önemli arkeolojik değerlere sahip olan kentlerin her ikisi de 1988 yılında kültürel miras olarak UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

Geçirmiş olduğu büyük yangın sonrasında tamamen yanması sebebiyle tekrar inşa edilen Ksanthos Antik Kenti, milattan önce ikinci yüzyılda Likya uygarlığına başkentlik yapmış olan Antik Çağın en önemli idari merkezleri arasındadır. Likya dönemi dikme mezar taşları ile kaya mezarlarının günümüze ulaştığı antik şehirde, erken dönem Hristiyanlığı'nın güzel bir örneği olan kilise ve antik tiyatro kalıntıları da bulunuyor.

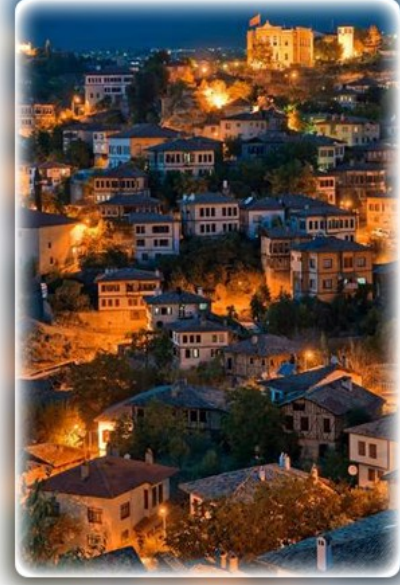
Bir Ksanthos tabletinden tercüme edilen bir şiir ile bu olay şu şekilde anlatılmaktadır:

Evlerimizi mezar yaptık
Ve mezarlarımızı kendimize ev...
Evlerimiz ateşe verildi
Ve mezarlarımız yağmalandı...
Yüksek tepelere sığındık,
Yerine dibine saklandık,
Su içinde gizlendik,
Geldiler ve bizi buldular...
Bizi yaktılar ve yok ettiler,
Bizi yağmaladılar...
Ve biz,
Analarımızın uğruna,
Kadınlarımızın uğruna...
Ve biz,
Onurumuz uğruna
Ve özgürlüğümüzün...
Biz, bu toprakların insanları,
Topluca intiharı aradık
Arkamızda bir ateş bıraktık,
Hiç sönmeyecek...

SAFRANBOLU EVLERİ

Safranbolu evleri, Karabük iline bağlı Safranbolu ilçesinde, 18. ve 19. yüzyıl Osmanlı kent yaşamının ve tarihi dokusunu günümüze kadar korunduğu bir ilçemizdir. UNESCO tarafından 1998'de Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınmıştır. Safranbolu evlerinin Osmanlı döneminde yumurta akından yapıldığı ve çok uzun süre depreme dayandığı söylenilmektedir. Safranbolu evleri Türk kültürünü aile yaşantısını aktaran mükemmel yapıtlardan. Evler konak tarzında hali vakti yerinde ailelerin kaldığı evlerdir.

Safranbolu konum olarak yaklaşık olarak Ankara'nın iki yüz kilometre kuzeyinde ve Karadeniz'in yüz kilometre güneyindedir. Karabük ilinin 8 km kuzeyinde yer alır ki Safranbolu ile Karabük birbirine bağlanmıştır.

Safranbolu'nun en eski adı Homeros'un İlyada destanında Paplagonya olarak bilinmektedir. Safranbolu daha sonra bir çok kez el değiştirmiştir. Safranbolu 1196 tarihinde Selçuklu Sultanı II.Kılıç Arslan'ın oğlu Muhiddin Mesut Şah tarafından fethedilmiştir. Bölgeye zaman zaman Türkmenler göç ettirilmiştir. En son olarak bilinen ismi ise Safranboludur. Safranbolu en zengin olduğu zaman Osmanlı Devleti zamanıdır çünkü 17. yy da İstanbul-Sinop kervan yolunun önemli bir konaklama merkezi haline gelmiştir. Bu yüzden Safranbolu'da Cinci Hanı yapılmıştır.

PAMUKKALE-HIERAPOLİS

Tarihi milattan önce 200'lere dayanan şehir, dönemin Suriye Kralı Antiokhos tarafından kurulmuştur. Germiyanogulları, Tavas Beyliği ve İnançoğulları gibi Anadolu beyliklerine ev sahipliği yapan şehir sizleri kendine has dokusuyla Ege'nin tekstil ve dokuma merkezine bekliyor.

Hem güzelliği hem de şifalı olması yönü ile 1988 yılından beri UNESCO Dünya Malı listesinde yer alıyor

Pamukkale Travertenleri hakkında bilgi vermek gerekirse, kimyasal bir reaksiyon sonucunda yaşanan çökeltme ile oluşuyor. Suyun içinde bulunan kalsiyum hidrokarbonatın havadaki oksijen ile temas etmesi ve bu birlikteliğin sonunda ise karbonmonoksitin buharlaşarak geride yalnızca kalsiyum karbonatı kalması sonucu oluşmaktadır. Termal su kaynaklarından çıkan su, çökeltme sonucu bir tabaka bırakıyor ve herhangi bir müdahale olmazsa bu tabaka sertleşiyor. Binlerce yıl süren bir oluşum sonucunda bugün gördüğümüz hale geliyor

Pamukkale Travertenleri içinde 17 adet sıcak su termali bulunmaktadır. Bu termaller, farklı sağlık sorunlarına iyi gelme özelliğini taşır. Termal ve şifalı suların iyi geldiği başlıca hastalıklar romatizma, cilt hastalıkları, yüksek tansiyon, kalp - damar rahatsızlıklarıdır. Travertenler içinde bulunan suların sıcaklıkları 35° ile 100° arasında değişiklik gösterir. Pamukkale Travertenleri, Hristiyanlar için de önemli bir yere sahiptir. Bunun nedeni aynı alanda bulunan Hierapolis Antik Kenti'nin Hristiyan alemi için hac merkezi olarak kabul edilmesidir.

TROİA ANTİK KENTİ

Truva, dünyadaki en ünlü antik kentlerden birisidir. Truva'da görülen 9 katman, kesintisiz olarak 3000 yıldan fazla bir zamanı göstermekte ve Anadolu, Ege ve Balkanların buluştuğu bu benzersiz coğrafyada yerleşmiş olan uygarlıkları izlememizi sağlamaktadır. Truva'daki en erken yerleşim katı M.Ö. 3000-2500 ile erken Bronz Çağı'na tarihlenmektedir, daha sonra sürekli yerleşim gören Truva katmanları M.Ö. 85 - M.S. 8. yüzyıla tarihlenen Roma Dönemi ile sona ermektedir. Truva, bulunduğu coğrafi konum nedeniyle burada hüküm süren uygarlıkların diğer bölgelerle ticari ve kültürel bağlantıları açısından daima çok önemli bir rol üstlenmiştir. Truva ayrıca gösterdiği kesintisiz katmanlaşma ile Avrupa ve Ege'deki diğer arkeolojik alanlar için referans görevi görmektedir. İlk olarak 1871'de Heinrich Schliemann, daha sonra W. Dörpfeld, C.W Blegen tarafından kazılmış olan bu görkemli arkeolojik şehirde kazılar halen Tübingen Üniversitesi tarafından sürdürülmektedir.

Troya örenyeri tarihöncesi dönem kazılarının yapıldığı ilk yerdir ve bu özelliği nedeniyle arkeolojinin bilim olduğu yerdir. Tarihin 'aşk, kahramanlık ve uygarlık yuvası' olarak tanımladığı bu şehir üzerine birçok destan yazılmış ve bu destanlar Troya'yı günümüze kadar yaşatmıştır. Troya'nın kurucuları Çanakkale İl'inde ilk yerleşim yerini kuran Dardanos'un çocukları ve torunlarıdır. Şehrin kuruluşuna dair bir efsanede Dardanos kral soyundan gelen İlos'un bir yarışmada benekli bir inek kazandığı, bilicilerin ona bu ineğin durduğu yerde bir şehir kurmalarını öğütledikleri, ineğin gide gide bugünkü Hisarlık Tepesi'nde durduğu ve bu sebeple İlos'un burada bir şehir kurarak adına Ilion dediği anlatılır.

UNESCO'nun 2011'de ilk kez bir camiyi kültürel eser listesine almasıyla dünya çapındaki ünü daha da artan Selimiye Camii, barındırdığı özellikleri ve ihtişamlı yapısıyla dikkati çekiyor.

SELİMİYE CAMİİ

Mimar Sinan'ın 80 yaşında yarattığı ve "ustalık eserim" diye nitelediği yapıt olan Selimiye Camii, Osmanlı-Türk mimarlık tarihinin olduğu kadar, dünya mimarlık tarihinin de başyapıtları arasında gösterilmektedir. Edirne'nin ve aynı zamanda Osmanlı dönemi'nin simgesi olan cami; 1569-1575 yılları arasında II. Selim'in emriyle yaptırılmıştır. Çok uzaklardan dört minaresi ile göze çarpan yapı, kurulduğu yerin seçimiyle Mimar Sinan'ın aynı zamanda usta bir şehircilik uzmanı olduğunu da gösterir.

İnce ve zarif 4 minareye sahip büyük kubbesiyle görkemli Camii, iç tasarımında kullanılan ve döneminin en iyi örnekleri olan taş, mermer, ahşap, sedef ve özellikle çini motifleri ve ince işçilikleri ile kubbe ve kemerlerindeki kalem işleri, mermer döşemeli avlusu ve yapıyla bağlantılı el yazması kütüphanesi, eğitim kurumları, dış avlusu ve arastası ile bir sanat türünün zirvesini temsil etmektedir.

2000 yılında UNESCO tarafından Dünya Miras Geçici Listesine dahil edilen Selimiye Camii ve Külliyesi, 2011 yılına gelindiğinde Dünya Mirası olarak tescil edilmiştir.

Sultan Selim o dönem İstanbul'dan Edirne'ye gelmiş ve Avusturyalılar ile yapılan barış anlaşmasına kadar da Edirne'de kalmıştır. Camii'nin yapım kararına o günlerde vardığını söyleyenler de vardır. Diğer yandan, Sultan Selim'in Edirne'ye olan ilgisi gençlik yıllarında başlamıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın tahtı koruması için Sultan Selim'i Edirne'de bırakması kayıtlar arasındadır. Bundan dolayı da Sultan Selim'in Edirne'yi sevmesi ve camiiyi burda yaptırması gösterilebilen diğer nedenler arasındadır.

TARİHİN İLK ŞEHİRİ

ÇATALHÖYÜK

Çumra'da Konya Ovası'na hakim bir noktada yer alan Çatalhöyük, günümüzden 9.000 yıl önceye tarihlenen bir Neolitik Dönem yerleşmesidir. 2.000 yıl boyunca kesintisiz yerleşim gören Çatalhöyük, dönemin en büyük ve en kalabalık yerleşimlerinden biri olarak kabul ediliyor. Buradan bulunan Neolitik ve Kalkolitik dönem buluntuları, binlerce yıl önceki Orta Anadolu yaşamını anlamamız için pek çok veri sunuyor.

Kazının başkanlığını 1993 yılından bu yana sürdürmekte olan arkeoloji profesörü Ian Hodder, verdiği brifingde Çatalhöyük'teki kazıların uzun soluklu ve zor bir çalışma olduğunu söyledi. Zaman içinde hem ulusal hem de uluslararası basının buraya gösterdiği ilginin arttığını belirten Hodder, sözlerine "Tarih öncesi bir alanı geniş bir kitleye cazip kılmak oldukça zor, çünkü burada bina ya da tiyatro gibi yapılar yok. O yüzden Çatalhöyük'ü daha görünür hale getirmek için daha fazla çaba sarf etmek gerekiyor" diye devam etti. Kazı alanının girişinde bir adet deneysel ev bulunuyor, ekip dört ev daha yapmayı planlıyor. Bu sayede burayı ziyaretçiler açısından daha ilginç hale getirmek istiyorlar. Hodder ayrıca gelecekte Çatalhöyük'te bir müze oluşturulması gerektiği fikrinde.

Yapılan kazılarda üzerine insan yüzü resmedilmiş pek çok çanağa rastlanmış, bu da burada ciddi bir sanat üretimi olduğunun göstergesi. Prof. Hodder, Çatalhöyük'ü bir başka önemli kazı alanı olan Göbeklitepe'yle karşılaştırdığında çok önemli bir ayırıcı noktanın altını çizmeden edemiyor: Göbeklitepe'de tapınaklar üzerine yapılan bir sanat karşımıza çıkarken, Çatalhöyük'teki kazılar, evlerin içerisinde, gündelik bir sanatı gün ışığına çıkarıyor. Prof. Hodder, Çatalhöyük'ün birçok insanı heyecanlandırmasının nedenlerinden birinin de bu olduğunu vurguluyor. Kendisinin de asıl anlamak ve öğrenmek istediği temel bilgi, insanların ev içinde neden bu kadar fazla miktarda sanata yer verdiği.

CUMALIKIZIK KÖYÜ

UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde bulunan Cumalıkızık'ın kuruluş hikâyesinin 1300'lü yıllara kadar uzandığı biliniyor. Osmanlı'da erken dönem sivil mimari örneklerine ev sahipliği yapan köy, Uludağ'ın çevresine kurulan yedi kızık köyünden biri. O zamanlar dağ eteklerine kurulan köyleri tanımlamak için 'kızık' sözcüğü kullanılıyordu. Bu köylerden Cumalıkızık, Hamamlıkızık, Derekızık, Fidyekızık ve Değirmenlikızık olmak üzere beşi günümüze kadar ulaşmış. Aralarında orijinal dokusunu korumuş olan ise Cumalıkızık.

Cumalıkızık isminin nereden geldiğine dair rivayet ise şöyle: Kızık köylerindeki köylülerin eskiden Cuma namazı için toplandıkları yer olması nedeniyle bu isimle anılır olmuş. Hem barındırdıkları hem de tarihi oldukça ilgi çekici bir yer.

Doğal güzellikleri ve eşsiz tarihinin yanında bu köy efsanelerle ve ilginçliklerle dolu. Dünyanın en dar sokağı olarak anılan "Cin Aralığı" Cumalıkızık'ta bulunuyor...

BERGAMA

Helenistik Dönemin en görkemli yerleşim merkezlerinden biri olan Bergama'nın tarihi, MÖ yedinci yüzyıla kadar gitmektedir. Kent MÖ 281-133 tarihleri arasında yaklaşık 150 yıl süren Pergamon Krallığı'nın başkenti olmuştur. Antik Pergamon kenti, Kale Tepesi'nde yapılan teraslamalar üzerine kurulmuş; tapınakları, sokakları, sosyal ve ticari meydanları ile Helenistik Dönemin en muhteşem şehir merkezlerinden olmuştur. Zeus Sunağı, Dionysos Tapınağı, Athena Tapınağı, Demeter Tapınağı, 200.000 rulo kitaptan oluşan ünlü Pergamon Kütüphanesi, tiyatro, gymnasium, kral sarayları, Traian Tapınağı, su yolları, çeşmeler, sarnıçlar ve arsenaller Kale Tepesi'nde inşa edilmiş dünyaca ünlü anıtlardır.

ANTİK KENTİ

Bergama ismi, antik Pergamon isminin biraz değişerek günümüze gelmiş hâli olup “korunaklı kale” anlamına gelir. “Kale Tepesi” olarak bilinen yerin en üst kısmına kurulan kent, daha sonra yamaçlardan ovaya doğru genişlemiştir. Tepenin en yüksek noktasında yer alan ve kentin yönetim merkezini oluşturan Akropol, bütün görkemiyle kente gelen konuklarını ağırlamaktadır. Bugün teleferikle de çıkılabilen ve çıkarken muhteşem bir Bergama manzarası sunan Akropol, 330 m yüksekliktedir. Bergama krallarının sarayları, tiyatro, kutsal alanlar, kütüphane, tapınaklar, agora, gymnasium, heroon ve diğer Roma Dönemi kalıntıları hep bu görkemli tepe üzerindedir.

DIYARBAKIR KALESİ

Diyarbakır Surları zengin geçmişinden inşaat tekniklerine, tasarımında çok sayıda uygarlıktan taşıdığı izlere, kabartmalarındaki sanat değeri yüksek motiflere, kitabelerindeki kaligrafik şaheserlere sahip ve hala işlevini sürdüren benzersiz bir kültürel mirasımız.

Yapının ilgi çekici 'kalkan balığı' formu, kentin batısında bulunan eski yanardağ Karacadağ'dan akan bazalt tabakaların Dicle Nehri'ne ilerleyip soğumasıyla, doğal olarak oluşmuş.

Surların yapımına hangi tarihte başlandığı, bilinmiyor. Ama ilk olarak, MÖ 3000-2000 yıllarında, şehrin doğusunu sınırlandıran Fiskaya Kayalığının bulunduğu yerde küçük bir kalenin Hurriler tarafından inşa edildiği düşünülmekte. Bu ilk yapıdan günümüze pek az kalıntı ulaşmış durumda.

Diyarbakır Surları: Dünyanın en eski ve en sağlam surlarından olan Diyarbakır kalesi Çin Seddi'nden sonra dünyadaki en uzun surdur. Diyarbakır kalesi, 5.700 metre uzunluğunda, 10-12 metre yüksekliğinde, 3-5 metrelik, 82 adet burcu, 4 yöne açılan ana kapıları bulunan bir surdur. Burçlar üzerindeki görkemli kabartmalar ve kitabeleriyle dünyanın ender kalelerindenidir.

Diyarbakır Surları, M.Ö. 5. yüzyılda başlayan yerleşimle birlikte oluşmaya başlamış ve kente egemen olan onlarca medeniyetin izleri ile şekillenerek çok katmanlı ve çok kültürlü bir oluşum süreci içinde günümüze kadar ulaşmıştır. Bölgede hüküm süren medeniyetlerin, kültürlerin ve dönemin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenerek özgünlüğünü ve 7 bin yıllık tarihsel varlığını sürdüren Diyarbakır Kalesi, Surları ve Burçları hala orijinal ve özgün kültür varlıkları olarak yaşamakta, Dünya tarihi için önemli bir evrensel miras özelliğini korumaktadır.

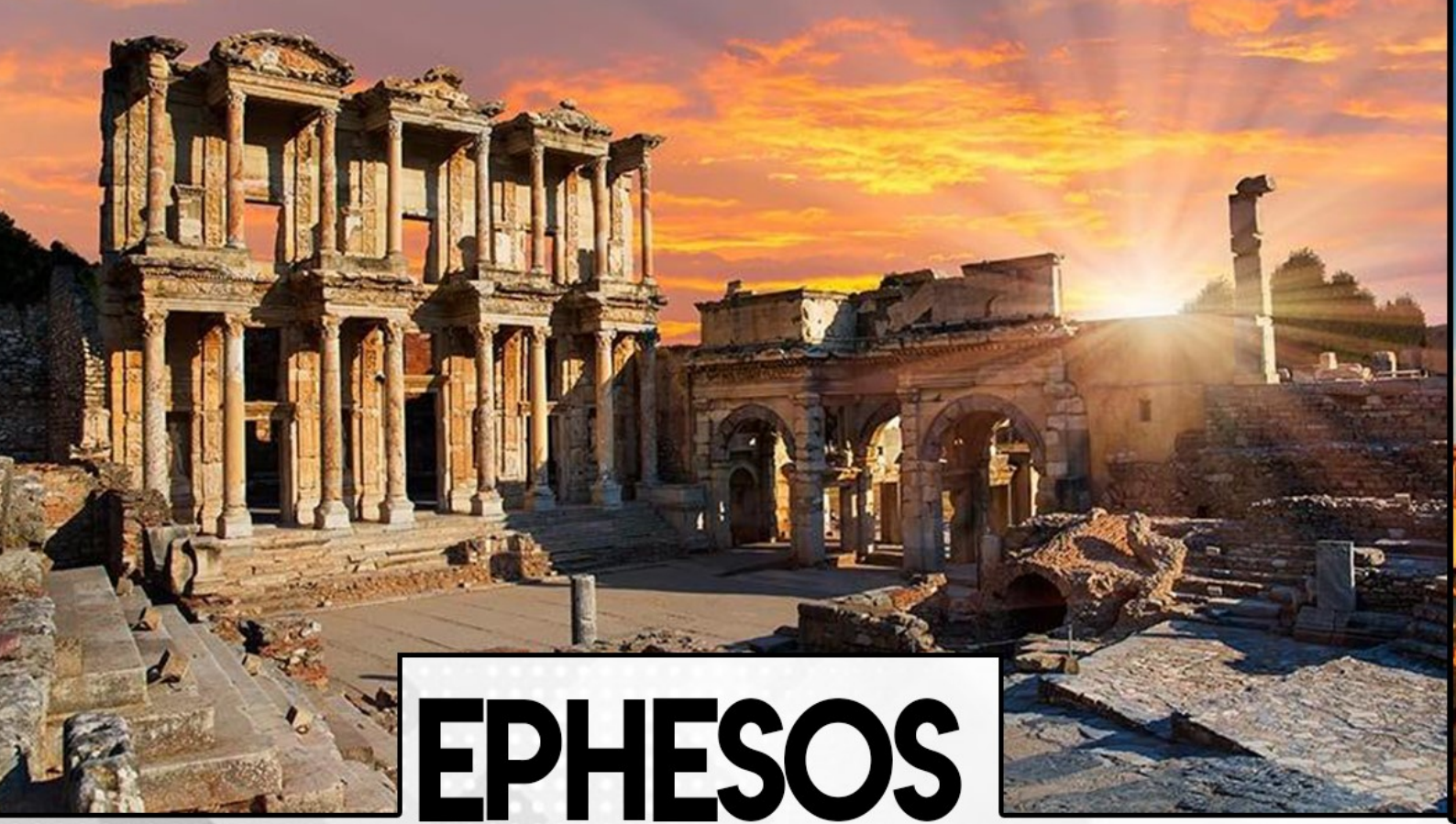
HEVSEL BAHÇELERİ

Yaklaşık 700 hektarlık bir alana sahip olan Hevsel Bahçeleri, Diyarbakir Surları ile beraber 2013 yılında UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine aday gösterilmiştir. 2015 Temmuz ayında 39'uncu Dünya Miras Komitesi Toplantısı'nda hem Tarihi Diyarbakir Surları hem de Hevsel Bahçeleri "Dünya Kültür Mirası" olarak tescillenmiştir. UNESCO Dünya Kültür Mirası olarak belirlenen Hevsel Bahçeleri'nin bilinirliği ve turizm değeri artmıştır.

Tarımın anavatanı olan Mezopotamya bölgesinin verimli topraklarından olan Hevsel Bahçeleri, tahıl ambarı olmasının yanı sıra 180'den fazla kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Susamuru, tilki, sansar, sincap ve kirpi pek çok hayvana ev sahipliği yapan yeşil alanlar, gizli bir cennet gibidir. Hevsel Bahçeleri, uzun yıllar boyunca Diyarbakir şehrinin bütün sebze ve meyve ihtiyacını karşılamıştır. Ayrıca ünlü Diyarbakir karpuzu da Hevsel'de güvercin gübresinden yararlanılarak yetiştirilmektedir.

Birçok kuş türünün göç yolu üzerinde bulunan Hevsel Bahçeleri, verimli topraklarıyla 180'den fazla kuş türüne ev sahipliği yapıyor. Kum kırlangıçları başta olmak üzere küçük akbalıçıl (Egretta garzetta), tarla çitnesi ya da tarla kirazkusu (Miliaria calandra), saksağan (Pica pica), kukumav (Athena noctua), yalıçapkını (Alcedo atthis), puhu (Bubo Bubo), kızıl şahin (Buteo rufinus) gibi türler bölgede öne çıkan türler olarak biliniyor.

EPHESOS

Kuruluşu MÖ 9,000'li yıllara uzanan Efes'te yapılan kazılarda Cilalı Taş Devri izlerine rastlanıyor. Antik Çağ'da Doğu ile Batı'nın buluştuğu bir noktada yer alan antik kent, liman kenti kimliği, politik ve ticari gelişmelerle birlikte Roma Devleti'nin Asya eyaletinin başkentine dönüşmüştü. Dünyanın 7 harikasından biri olan Artemis Tapınağı'nın Efes'te yer almış olması kenti daha çok ziyaretçi çekmesini sağlamış. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine 1994 yılında, asıl listeye ise 2015'te giren Efes Antik Kenti'nin, UNESCO süreci ile birlikte daha fazla ziyaretçinin seyahat planına gireceği düşünülüyor.

Antik dünyanın en önemli uygarlık, kültür, bilim ve sanat merkezlerinden biri olan Efes Antik Kenti, İzmir'in Selçuk ilçesi sınırlarında yer alıyor. Her yıl ortalama 1,5 milyon kişinin ziyaret ettiği, Türkiye'nin en güzel antik şehirleri arasında yer alan Efes Antik Kenti'nde kazılar 100 yılı aşkın süredir devam ediyor. Her biri görkemli mimari şaheser olan Celcus Kütüphanesi, Yamaç Evler, Antik Tiyatro, Kral Yolu ve çok sayıda arkeolojik eseri Efes'te en çekici yapılar.

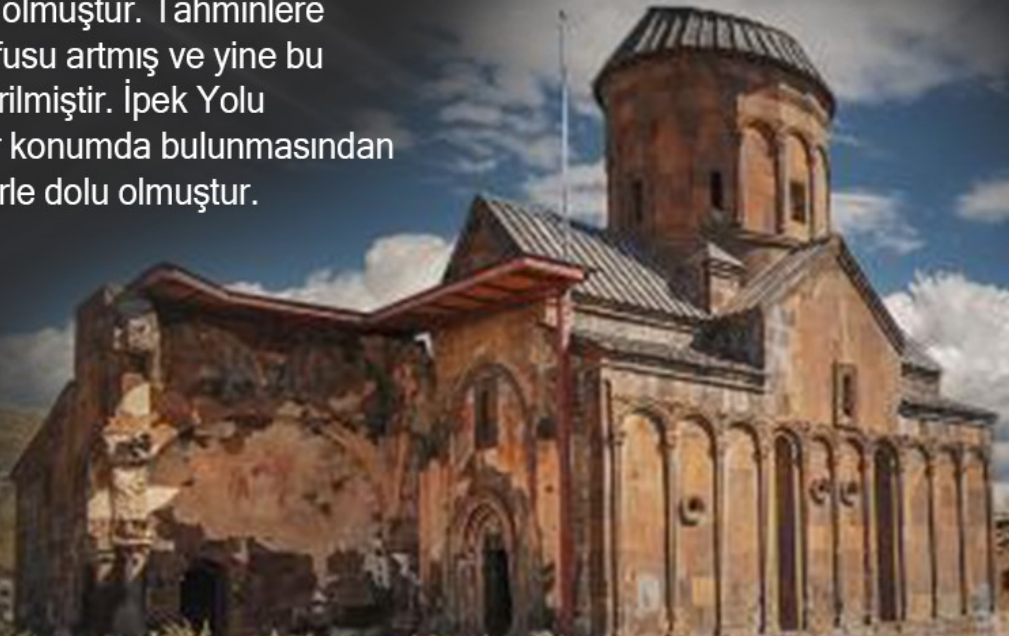
ANİ HARABELERİ

Bugün Kars sınırları içinde bulunan Ani Harabeleri'nin fethedilmesi, Hristiyan dünyası için bir dönüm noktasıdır. Sultan Alp Arslan, Bizans'ın doğudaki en korunaklı kalesini alarak Hristiyanlar arasında endişeye sebep olmuştu.

Kars'a 48 kilometre uzaklıkta, Türkiye-Ermenistan sınırına yakın Arpaçay Nehri kenarında bulunan kent, Ermeni Bagratuni Hanedanlığı döneminde önemli bir güç ve kültür merkezi olmuştu. UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Ani Harabeleri'nin, şimdilerde kalıcı listeye girebilmesi için uğraş veriliyor. Sayısız depreme ve savaşa tanıklık eden kent, 2011'den beri kazı ve restorasyon çalışmaları ile ayağa kaldırılıyor.

Ani kenti, Bagratuni Hanedanlığı tarafından 10. yüzyılda kurulmuş ve kuruluşundan itibaren Anadolu'nun en büyük yerleşim yerlerinden biri olmuştur. Tahminlere göre bir yüzyıl sonrasında kent nüfusu artmış ve yine bu dönemde kentin etrafı surlarla çevrilmiştir. İpek Yolu üzerinde bulunması ve stratejik bir konumda bulunmasından dolayı şehir her zaman zenginliklerle dolu olmuştur.

Kenti kuran Ermenilerden sonra Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar bu bölgeye hakim olmuştur. Tarihi yapılar incelendiğinde bu medeniyetlerin yansıması net bir şekilde görülmektedir. Kentte çeşitli kilise yapılarıyla birlikte Selçuklu mimarisinin gözde eserlerine rastlamak mümkündür. Selçuklular kenti 1064 yılında fethetmiş ancak 14. yüzyılın sonlarına doğru Ani Kalesi Timur tarafından ele geçirilmiştir. 1579 yılında ise kent Osmanlı Devleti topraklarına katılmıştır. Bir süre Rus işgaline uğrayan bölge 1920 yılında kesin olarak ülke topraklarımıza katılmıştır.

İNSANLIK TARİHİ YENİDEN YAZILIYOR! UYGARLIĞIN BAŞLADIĞI YERE GİDİYORUZ...

'Bereketli Hilal' olarak da bilinen Mezopotamya'da
kireçtaşı bir platonun en yüksek noktasında...
Yazının keşfinden binlerce yıl önce,büyük bir
organizasyon ve hayal gücünün eseri,anıtsal bir mimari
ve gerçeküstü bir sembolik dünya...

GÖBEKLİTEPE, TARİHİN SIFIR NOKTASI !

GÖBEKLİTEPE

GÖBEKLİTEPE

Günümüzden yaklaşık 12.000 yıl önce, Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgede, insanlık tarihi yön değiştireliyordu. İnsanoğlu, Dünya tarihinde ilk kez Avcı-Toplayıcı düzenden, Çiftçi-üretici düzene geçmekteydi. Göbeklitepe incelendiğinde, tarih öncesi insanı bu süreçte basit bir yaşam tarzıyla yetinmediği, bilinenin aksine oldukça karmaşık bir düşünce sistemine, toplumsal düzene ve teknolojiye sahip olduğu görülüyor. Bunun da ötesinde animist figürlerle zenginleştirilmiş tapınaklar, Göbeklitepe'yi arkeoloji tarihinin en önemli keşiflerinden biri haline getiriyor.

Son avcılarının buluşma merkezi olarak tanımlanabilecek Göbeklitepe, tarih öncesi yaşama dair her türlü veri ve bilimsel sonuç açısından büyük önem taşıyor. İnsanlık tarihine dair, öncesindeki tüm teorileri altüst eden anıtsal Göbeklitepe mimarisi ve tarih öncesi insanın gelişkin sembolik dünyası bu dönem için beklenmedik bir düzeye ulaşmış bir kültürü bizlere iletiyor. Bilim insanlarını heyecanlandırdığı kadar bu toprakların insanını da gururlandıran bu eşsiz bölge keşfedilmeyi bekleyen daha birçok gizem olduğunu akla getiriyor

GEZELİM
ÖRELİM

mehmett.akif
tcambal
yiqitbirol
linyitsoma

KAYNAKÇA

- www.derstarih.com
- www.gezievreni.com
- www.bizevdeyokuz.com
- www.kulturvarliklari.gov.tr
- www.wikizero.biz
- www.atlasdergisi.com
- www.webtekno.com

